

WIT EN ZWART bij de Alexandra Bloem-collecte te Londen.

INDRUKKEN EN HERINNERINGEN. XI door Joh. de Meester.

Negen jaar geleden zat ik met mijn vrouw op een warmen Zondagavond in Juni in het Théâtre Français te Parijs. Het is een waarheid nog van Francisque Sarcey, l'oncle zooals hij in tooneelkringen heette (den door iedereen graag bespotten, maar door niemand gering geschatten criticus van het juist dezer dagen in andere handen gekomen dagblad *Le Temps*), dat wanneer de hitte in Frankrijks hoofdstad onduelbaar is geworden, de zaal in „het Huis van Molière” betrekkelijk koel blijkt. De hitte ontvluchtend, vonden wij gelegenheid in Racine's Bijbelsche treurspel *Athalie* een kunstenaar terug te zien, Mme Segond-Weber, die na Agar en Sarah Bernhardt meer dan eenige andere vrouw ook met voorstellingen in Nederland de bewondering voor Frankrijks aanzienlijkste tooneelgezelschap heeft doen voortleven.

— Zeg, daar zit Niermans, zeide mijne vrouw in een pauze.

Werkelijk was daar Eduard Niermans: na bijna dertig jaar zag ik hem, uiterlijk natuurlijk verouderd, doch verwonderlijk weinig veranderd in gelaat en in houding terug. Ik had hem in het begin van 1886 leeren kennen. Na den betrekkelijk korten tijd dat zijn geld het uithield, te Delft ge-

studeerd te hebben, was hij naar Parijs gekomen en werkte toen voor 1 fr. 25 in het uur bij 'n fabrikant van lichtkronen als teekenaar. IJver en overleg geleidden hem ook in dien tijd al. Hij woonde ver weg in Montmartre, doch meermalen als ik thuis zat te werken, kwam hij een frisch glas grenadine bij me halen in de rue Jacob aan den zuiderkant der Seine. Met 'n reusachtige portefeuille was hij de trappen opgeklauterd, na aan fabrikanten in mijne buurt ontwerpen voor kant en andere fijne teekeningen te hebben aangeboden. Na wekelijks de eerste vijf dagen over te werken, maakte hij de Zaterdag vrij. Des Zondags ging hij altijd naar buiten, o.a. naar den rijken heer Franken, te Le Vésinet, den kunstzinnigen zwager van den kunstkooper Van Gogh te Amsterdam, wiens zoon, bevriend met Mr. Frans Coenen, dezen later de directie van het museum Willet zou bezorgen.

Bij de Wereldtentoonstelling van 1889 sloeg Niermans te Parijs zijn slag. Hij werd de architect der Nederlandsche Afdeling en had er zijn vriend Sluyterman tot hulp, die nu sedert vele jaren hoogleeraar te Delft is. Niermans slaagde er en kreeg het Legioen van Eer, en een bijzondere relatie, namelijk met den zeer welvarenden agent te Parijs van Heineken's Bierbrouwerij, wees hem kort

daarna den weg door het leven. De invloed van dien in vele bierhuizen bekenden ouderen Nederlander bezorgde hem de opdracht om een zeer bekend danshuis in Montmartre, dat immers van de vertering bestond, uit- en inwendig te verbouwen. Hierna kreeg hij een grooter restaurant te moderniseeren en wist daar, als bij de eerste opdracht, allerhand nieuw materiaal aan te wenden, dat succes had en waar hij relaties door kreeg. Van de café's kwam hij tot de hotels en hierin werd hij zoozeer specialist, dat hij in het Zuiden van Frankrijk, die weelde-streken van den „Midi”, niet slechts hotels ge- of verbouwd heeft, maar ook het gestadige toezicht over een aantal van deze verkreeg, als bestuurslid eener groote onderneming. Met een wijnkoopersdochter uit Bordeaux gehuwd, is hij een man van groot aanzien geworden en twee Franschen van hooge positie hebben zijne verdiensten enkele jaren geleden bij zijn begrafenis geprezen. Oud geworden is Niermans niet: als jongmensch leed hij al door zijn maag, zijn wilskracht deed hem ook dezen tegenstander uit den weg duwen — het werk ging vóór! En zoo kwam hij „er in”.

Niet minder oud-Hollandsche energie heeft in Frankrijk de heer Roelof Buisman ontwikkeld. Een man van twee generaties ouder. Dank zij den uitgever Tijl te Zwolle, mocht ik in December '85 bij mijn aankomst te Parijs vriendelijk door hem worden ont-

vangen en aldoor is hij mijn raadsman gebleven, die den weg wees en te recht wees en overal belang in stelde, hoewel toen al zestig jaar. Uiterlijk en innerlijk Hollander gebleven, was de heer Buisman thuis in Frankrijk. Als reiziger voor een groote Hollandsche firma was hij er indertijd gekomen, doch had een, nu nog in den stillen Cité Rougemont, vlak bij het drukste punt van den Boulevard Montmartre, bestaand handelshuis gesticht, toen onder de firma Buisman en Brands (bij overlijden verandert zoo'n naam), dat onmiddellijk zaken met Indië deed. Weduwnaar geworden en in tweede huwelijk met eene vrouw van Bonapartistischen adel gehuwd, had Buisman in zeer vele kringen relaties (mij introduceerde hij aan de *Temps*), doch al het Hollandsche hield zijn hart. De betrekkingen tusschen Nederlanders zijn in later tijd toegenomen, toen legde Buisman de sterkste banden. Als eerste voorzitter der nog bestaande Vereeniging voor Liefdadigheid heeft hij tientallen jaren behoeftige landgenooten geholpen. In 't Oosten, achter de Bastille, woonden er velen die het wisselvallige schrijnwerkersvak beoefenden en die zelf, of wier ouders na 1830 België hadden moeten verlaten en liever dan terug naar het Noorden, naar de Seine-stad waren getrokken. Hulp volgde steeds op onderzoek; ook ik werd daarop uitgestuurd, doch meer dan eens is me gebleken, dat de voorzitter zelf dit nog weer controleerde. Hoeveel moeite gaf hij zich! Ook voor behoeftigen van wat men noemt „goedén huize”, tot wier verwanten hij zich richtte, om somtijds antwoorden te krijgen, als had hij voor zichzelf gebedeld! Hem boos te maken, lukte niet gauw; wel kon hij prettig, gemoedelijk spotten, gelijk vele oude menschen (present company not excepted!) gretig bereid zijne ervaringen te vertellen. Zijn lievelings-verhaal betrof een „réception ouverte” bij den Kamervoorzitter Gambetta. Buisman was groot enforschgebouwd. In '80 was hij naar zoo'n open ontvangst gegaan, waar de binnenkomende zijn naam bij het binnentreden had te zeggen aan den deurwachter, die dezen, dan luidkeels herhaalde. Buisman werd te Parijs Bwiesman genoemd, wat hij sinds langen tijd gedoogde. Dus zei hij zijn naam zoo aan den knecht, waarop het de stampvolle zaal in vloog, dat.... „Monsieur Bismarck” daar was. — „Et Roelof n'a pas faibli!” zei zijn vrouw. Zij is een schat voor hem geweest, ook met haar goedheid voor Nederlanders, een hartelijkheid die zoo ver is gegaan, dat deze bejaarde menschen in den zomer van 1890 de warme reis van hun mooie landgoed te Saint-Gratien deden om mijn huwelijk te Leiden bij te wonen.

Dat Saint-Gratien, benoorden Parijs, ligt in een door Nederlanders veel te zelden bezochte streek. Over het algemeen kent men de omstreken van Parijs hier te weinig, Versailles en Fontainebleau uitgezonderd. Enghien met het meer (waar Saint-Gratien aan grenst) en het door Rousseau aan ieder van naam bekende Montmorency zijn, evenals Saint-Germain, tot een namiddag- en avondbezoek uitnemend geschikt. L'Isle-Adam is iets prachtigs met zijn eikenwoud, trouwens de boorden van de Oise bieden ontzaglijk veel liefelijks, en heeft veel oud bezit vol architectonische en historische belangwekkendheid.

Mag ik u daar eens een anderen keer van vertellen? Misschien komt het u in de vakantie te pas!